

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

De Vlaamse regering beslist tot oprichting van een private stichting 'Stichting Vlaamse toetsen' en gelast de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk de oprichtingsakte te ondertekenen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

De Vlaamse toetsen zijn opgenomen in de beleidsnota bij operationele doelstelling 20 ("De externe kwaliteitscontrole door de onderwijsinspectie doelgericht versterken") en 22 ("Kwaliteitszorg en -ontwikkeling stimuleren") onder strategische doelstelling 2 ("De lat hoog leggen voor onderwijskwaliteit").

////////////////////////////////////

De Vlaamse toetsen zijn een instrument van kwaliteitsmonitoring om de onderwijskwaliteit te versterken en leerwinst te meten. Men krijgt zicht op de mate waarin leerlingen de geselecteerde eindtermen bereiken binnen het gehele onderwijsveld. De Vlaamse toetsen zijn ingebed in het bestaande kwaliteitszorgkader. De toetsen dienen als instrument voor de school, de leerkrachten en de begeleidingsdiensten om de interne kwaliteitszorg te versterken. De onderwijsinspectie staat in voor externe kwaliteitscontrole waarbij de Vlaamse toetsen een bijkomende bron van objectieve data zijn.

De Vlaamse Regering heeft op 4 september 2026 het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 wat betreft de Vlaamse toetsen definitief goedgekeurd (VR 2026 0409DOC.XX/XX).

2. INHOUD

De Vlaamse toetsen werden in de legislatuur 2019-2024 geïntroduceerd als een instrument van kwaliteitsmonitoring om de onderwijskwaliteit te versterken en leerwinst te meten. Ze werden met het decreet van 28 april 2023 ingevoerd en in 2024 voor de eerste keer afgenomen bij leerlingen van het vierde leerjaar en het tweede leerjaar van de eerste graad. Ze worden vanaf 2026 ook afgelegd door alle leerlingen van het zesde leerjaar. Leerlingen van het tweede leerjaar van de derde graad leggen vanaf 2027 de Vlaamse toetsen af.

////////////////////////////////////

De raad van bestuur wordt samengesteld uit onafhankelijke experts met inhoudelijke, bestuurskundige of juridische expertise enerzijds en een vertegenwoordiging vanuit de overheid anderzijds. Met inhoudelijke ervaring wordt wetenschappelijke onderzoekservaring bedoeld op het vlak van onderwijsonderzoek. Dit gaat onder andere over expertise op het vlak van toetsontwikkeling, psychometrie of valorisatie van onderzoeksresultaten. Onder bestuurskundige expertise valt enerzijds expertise op het vlak van personeelsbeleid en anderzijds expertise op het vlak van financiën. Met dit laatste gaat het over ervaring in financieel beheer (inclusief budgetopmaak en -opvolging), boekhouding of auditing, ervaring met overheidsbegroting en de regelgeving omtrent subsidies. Met juridische expertise tot slot wordt onder andere ervaring met wetgeving rond overheidsopdrachten en aanverwante juridische domeinen zoals contractenrecht, aansprakelijkheid en non-profitregulering bedoeld, kennis van onderwijsregulering of kennis van arbeidswetgeving.

- Leden van de raad van bestuur zetelen niet in de wetenschappelijke raad (zie verder).
- Leden van de raad van bestuur hebben geen persoonlijk belang bij de werking van de stichting. Dat wil zeggen dat leden van de raad van bestuur niet intekenen op opdrachten die de stichting zou uitschrijven en onafhankelijk zijn ten opzichte van leveranciers of gebruikers van de stichting.
- Leden van de raad van bestuur zijn niet tewerkgesteld bij de centrale diensten van het GO! of de koepels van inrichtende machten en hun bijhorende pedagogische begeleidingsdiensten.
- Leden van de raad van bestuur zijn niet tewerkgesteld bij bedrijven die in aanmerking kunnen komen voor het verlenen van diensten ter uitvoering van de Vlaamse toetsen (bijvoorbeeld de educatieve uitgeverijen).
- Leden van de raad van bestuur zijn niet tewerkgesteld bij de diensten van de Vlaamse overheid, met uitzondering van het lid dat door het Departement Onderwijs en Vorming wordt aangeduid.

Er is voor bestuursleden geen taalvereiste. Wel is de bestuurstaalwet van toepassing (art. 1, 2° bestuurstaalwet van 18 juli 1966). Dit houdt in dat alle bestuursdocumenten van de stichting in het Nederlands zijn. Hieronder vallen onder meer de agendastukken voor vergaderingen van de raad van bestuur, de notulen van de vergaderingen en de beslissingen van de raad van bestuur. Eventuele vertalingen naar een andere taal dan het Nederlands vervangen nooit het authentieke stuk.

De raad van bestuur duidt onder zijn leden een voorzitter en ondervoorzitter aan.

////////////////////////////////////

De minister van Onderwijs heeft de private stichting ingeschaald als een categorie III instelling. Dit omwille van de verwachting dat de raad van bestuur onder meer wetenschappelijke beheers- en controleopdrachten vervullen, zoals omschreven in categorie III: "instellingen, ondernemingen of bijzondere commissies die bijzondere administratieve, financiële, economische of wetenschappelijke beheers- of controleopdrachten vervullen welke een bijzondere persoonlijke prestatie en verantwoordelijkheid (artikel 4 van voornoemd besluit).

Zoals in artikel 6 van het voorontwerp van decreet wordt bepaald krijgt de raad van bestuur advies van een wetenschappelijke raad. De werking van de stichting wordt opgevolgd door een stuurgroep. Dit is het forum waarop de beleidsverantwoordelijken waaronder minstens de onderwijsverstrekkers en vakbonden en de stichting overleg plegen. In de stuurgroep rapporteert de stichting over de voortgang en wordt gezorgd voor afstemming met het onderwijsveld.

De samenstelling en werking van de stuurgroep worden door de Vlaamse Regering bepaald. De praktische bepalingen inzake de interne organisatie of de werking worden bepaald via een huishoudelijk reglement.

3. Oprichting van de stichting: ontwerp van statuten, samenstelling raad van bestuur en inbreng

Als bijlage bij deze nota is een ontwerp van statuten opgenomen, conform de structuur en rechtsvorm hierboven beschreven. In de statuten wordt rekening gehouden met de principes van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

- Kim Bellens
- Inge de Wolf
- Filip Moons
- Peter Theuns
- Dirk Van Damme
- Wim Van den Broeck
- Kurt Willems
- Een lid dat door de secretaris-generaal wordt aangeduid. Dit lid neemt deel om de link tussen de stichting en het departement Onderwijs en Vorming te garanderen voor de operationele uitvoering van de afname van Vlaamse toetsen.

De oprichtingsakte bevat de inbreng van de oprichters. De inbreng in geld is de inbreng van een geldsom (artikel 1:8, §2, van hetzelfde wetboek). De wet spreekt zich niet uit over de omvang van de verplichte inbreng en stelt slechts dat de stichting over voldoende vermogen moet beschikken om haar belangeloos doel te verwezenlijken. Dat vermogen moet evenwel niet uitsluitend via inbrengen worden gevormd en kan later ook worden aangesterkt (bv. via rechtstreekse subsidielijnen, inkomsten uit eigen activiteiten, schenkingen).

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Bij de oprichting van de private stichting wordt door de Vlaamse Regering als oprichter een starbedrag van 20.000 euro ingebracht voor de eerste kosten van de stichting. Na de beslissing van de Vlaamse Regering zullen de vereiste middelen voorzien worden op het begrotingsartikel FB0-1FGE2GN-WT, basisallocatie 1FG354, van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse overheid voor het begrotingsjaar 2026.

Het Steunpunt blijft tot 30 september 2027 verantwoordelijk voor de organisatie van de Vlaamse toetsen. Vanaf de oprichting zullen het Steunpunt en de stichting naast elkaar functioneren. De stichting kan in de opstartfase ervaring opdoen met verschillende fasen van de Vlaamse toetsen. Dit door middel van aanwezigheid op overleg en meelopen met het Steunpunt bij de berekening van de individuele en gecontextualiseerde feedback. De private stichting krijgt op die manier de tijd om voldoende gekwalificeerd personeel aan te stellen om de kennis, expertise en materialen van het Steunpunt te kunnen borgen en de opdrachten uit te voeren. Het Departement Onderwijs en Vorming coördineert de transitie en de overdracht van materialen.

De termijn van het Steunpunt werd tot die datum verlengd. Er wordt een subsidie van maximaal 2.180.080,5 euro toegekend aan het Steunpunt. Er wordt budget beschikbaar gesteld aan de private stichting om haar werking te initiëren en personeel aan te werven, samen met het Steunpunt en het Departement Onderwijs en Vorming de transitie uit te voeren en de uitvoering van opdrachten voor te bereiden in functie van de afname in 2028.

De stichting wordt op 1 oktober 2027 uniek verantwoordelijk voor de Vlaamse toetsen. Opdat de Stichting Vlaamse toetsen een volwaardige, duurzame en structurele positie kan innemen in het Vlaamse onderwijslandschap en de genoemde doelstellingen en activiteiten kan realiseren, zal de stichting moeten beschikken over voldoende structurele middelen voor personeel en werking. De middelen die tot dusver aan het Steunpunt worden toegekend, zullen in de toekomst aan de stichting worden toegewezen. Voor begrotingsjaar 2026 werd hiervoor een budget van € 3.881.000 ingeschreven.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

////////////////////////////////////

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op het personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Na akkoord van de Vlaamse Regering met deze nota en de oprichting van de Stichting Vlaamse toetsen volgt de ondertekening door de minister en neerlegging van de oprichtingsakte, de organisatie van de stichting door de raad van bestuur.

De Vlaamse Regering zal beslissen over de toekenning van een opstartsubsidie en zal een kaderovereenkomst met de Stichting Vlaamse toetsen sluiten.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te verlenen aan de oprichting van de Stichting Vlaamse toetsen als een private stichting;
2. haar goedkeuring te verlenen aan de ontwerpstatuten van de private stichting;
3. haar goedkeuring te verlenen aan de benoeming van de leden van de raad van bestuur en de Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten die benoemingsbeslissing mee te delen aan de leden;
4. een bedrag van 20.000 euro in de private stichting in te brengen;
5. de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten de oprichtingsakte te ondertekenen of iemand daartoe te machtigen;
6. de Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten om een subsidiebesluit voor de opstart van de private stichting voor te bereiden met het oog op agendering op de Vlaamse Regering.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMİR